

## Prekentekest: Mark 10,2-9

Også noen fariseere kom, og for å sette Jesus på prøve spurte de: "Har en mann lov til å skille seg fra sin hustru?" "Hva har Moses pålagt dere?" sa han. De svarte: "Moses har tillatt mannen å skrive skilsmissebrev og skille seg fra henne." Da sa han til dem: "Fordi dere har så harde hjerter, har Moses gitt dere dette budet. Men fra begynnelsen av, ved skapelsen, skapte Gud dem til mann og kvinne. Derfor skal mannen forlate sin far og sin mor, og de to skal være ett. Så er de ikke lenger to; deres liv er ett. Det som altså Gud har sammenføyd, skal mennesker ikke skille."

Slik lyder det hellige evangelium.

## Jesus forkynner et alternativ

I dag handler prekentekesten om noe som berører mange – ekteskap og skilsmisse. Jeg tror brudd mellom mennesker i parforhold er et større samfunnsproblem og skaper mer smerte enn vi liker å ta inn over oss. Jeg blir ikke det minste overrasket om forskningen en dag finner ut at nettopp foreldres samlivsbrudd har vært en hovedårsak til mye av de psykiske problemene som ungdom og voksne i vår tid sliter med. Det er helt klart mye sorg som ikke blir bearbeidet på en god nok måte. I tillegg mangler mange unge gode rollemodeller, og historien har lett for å gjenta seg i slektsledd etter slektsledd.

På 70-tallet ville de progressive og radikale ha frihet mer enn normer som binder. I dag har vi fått en valgfrihet på alle livsområder som den gangen var utenkelig. Mye er til det bedre. Jeg husker det var mye diskusjon om kjønnsroller på 70-tallet. I den leseboka jeg fikk da jeg begynte på skolen ett tiår tidligere lærte vi å lese setninger som "mor syr" og "far leser avisen." Den gangen var det en beskrivelse av hva mor og far gjorde. Det var ikke mye rom for alternativ fordeling. Siden ble det satt mye inn på at alt skulle fordeles likt av husarbeid, særlig etter som også mor fikk arbeid utenfor hjemmet.

Vi skulle tro at den norske mann og kvinne etter alle disse tiårene som har gått har funnet ut av det med hverandre, men fredag hørt jeg på P4-nyhetene at nordmenn i dag er i europatoppen når det gjelder å krangle om husarbeid. 67 prosent krangler jevnlig om rydding, vasking og kjøkkenarbeid. Bare finnene krangler mer. Det viser tall fra en stor europeisk undersøkelse. Så vet vi at slike småting ofte bygger seg opp til store og vanskelige konflikter som fører ektefellene fra hverandre.

Vi vet at her på Rjukan har vi en håndfull vigsler i året, mens folk ellers flytter inn og ut fra hverandre uten ekteskapsinngåelse. Om skilsmissestatistikken er høy, er den ingenting mot alle de brutte samboerskapene. Det er nærliggende å tolke de mange samboerskapene som en manglende tro på at et livslangt ekteskap er mulig. Noen tenker slik at det heller ikke er ønskelig. Den friheten mange lengtet etter på 70-tallet har vi nå fått i rikt monn, men den har sin pris. I dag bærer mange på omkostningene og smertene. Deler av den friheten man søkte ble for

noen til et mareritt. Verken verden eller menneskenaturen ble bedre etter at normene ble borte.

I dag forkynner Guds ord et alternativ. Alternativet er ikke å gå tilbake til kjønnsrollene fra 60-tallet. Alternativet er heller ikke å tvinge mennesker med sterke sanksjoner ala gapestokk og baktalelse. Alternativet er å si ja til å leve etter Guds gode vilje med våre liv. Ja, innvender kanskje noen, er det ikke det vi gjør – og likevel krangler vi om oppvasken? Nei. Å leve etter Guds gode vilje er mer omfattende enn å holde seg til samfunnsnormene og lete etter det gode i mennesket. Guds ord har mye å si oss både om å være menneske og om å leve som kristne.

### **Jesus griper til skapelsen**

Jesus utfordret sin samtid med å radikaliserer Moseloven. Moselovens mange forskrifter var en samfunnslov som var gyldig for det jødiske samfunnet, på en liknende måte som norsk lov er gyldig hos oss. Skilsmisse og gjengifte var tillatt etter bestemte betingelser, slik det for øvrig også er i våre norske lover. Jesus sa at slik måtte det være i samfunnet på grunn av de harde hjertene til folk, men fra begynnelsen av hadde Gud tenkt det annerledes. Allerede i Det gamle testamente sier Gud: "Jeg vil ikke vite av skilsmisse." Mal 2,16. Og i dagens prekentekest sier Jesus at det som Gud har sammenføyd, skal mennesker ikke skille.

Jesus sa ikke det er OK så lenge en lever etter samfunnets lover. Nei, Jesus tenkte mer radikalt enn Moseloven. I Bergprekenen og andre steder ser vi at Guds skapervilje slik den var for Adam og Eva nå skal gjelde for disiplene. Og dette er radikalt, for vi lever i spenningen mellom en ufullkommen verden, deriblant det ufullkomne i oss selv som ikke bestandig vil det som Gud vil, og det fullkomne som Jesus representerer. Denne spenningen kjenner alle kristne på, og den vil være der livet ut.

I en ufullkommen verden skjer det at skilsmisse ikke er til å unngå enkelte ganger fordi det må to mennesker til for å holde ekteskapsløftet. For enkelte kan skilsmisse være det valget mellom to onder som gjør at liv og helse spares. Et annet spørsmål er gjengifte. Når vi leser Det nye testamente ser vi at Jesus er restriktiv til tross for ufullkommenheten i verden. Og vi ser at Jesus presenterer en annen standard for sine disipler enn i verden og samfunnet for øvrig i det han griper tilbake til skapelsen.

Slik Gud tenkte den gangen for de første menneskene da verden ble skapt, slik skal det være for den som er disippel og kristen. I skapelsesberetningen kan vi lese om gode relasjoner mellom Gud og mennesker og ektefeller imellom, før syndefallet. Når Jesus griper inn i syndefallets verden og kaller disipler, er det altså tilstanden før syndefallet Jesus kaller tilbake til.

Her er vi ved kjernen i mye av Jesu forkynnelse, og dette får betydning for oss. Han ba sine disipler gå ut i hele verden og gjøre disipler av alle folkeslag. Det skulle de gjøre på den måten at de døper i den treenige Guds navn og lærer dem å holde alt det som Jesus har befalt. Dette står i selve dåpsbefalingen. Det betyr at også vi ble døpt til å være disipler. Jesus satte som betingelse for disippelskap at vi, den enkelte av oss, skal følge Jesus gjennom å få opplæring i alt som Jesus har befalt og leve etter det.

### **Jesus kaller disipler**

I dag er vi i den situasjonen at svært få dømte vet hva Jesus har befalt. Og dessuten av de som vet det, er det ikke mange som tar det på alvor. Det som Jesus har befalt sine disipler å holde er først og fremst nedskrevet i evangeliene og i brevlitteraturen i Det nye testamentet. I de brevene som Paulus har skrevet, finner vi mye veiledning om hvordan forholdet mellom mann og kvinne i ekteskapet er tenkt av Vår skaper. Dette er ikke moralisme, men det er disippelopplæring for oss. Ikke alt dette blir sett på som politisk korrekt i vår tid.

Vi lever i en tid der likestilling blir sett på som forutsetning for likeverd. Guds ord forkynner likeverd, men ikke likestilling på alle områder. "Underordne dere under hverandre i ærefrykt for Kristus!" står det i Efeserbrevet – et ord som ofte leses i vielser, og dette er uproblematisk. Det som ikke nevnes er setningen etter og sammenhengen det står i: "De gifte kvinnene skal underordne seg under mennene sine som under Herrens selv. For mannen er kvinnens hode, slik Kristus er kirkens hode." Ef 5,22-23.

I vår tid er det vanskelig å kommunisere dette med positivt fortegn. Mye av problemet skyldes, tror jeg, at menn gjennom århundrene har undertrykt kvinner. I stedet for at ordet om underordning er et ord til kvinnene om å respektere sine ektemenn, for slik oppsummerer Paulus at dette dreier seg om (Ef 5,33), så har det blitt oppfattet som et ord til mennene om å undertrykke og kontrollere. Slik har bibelord etter bibelord blitt misbrukt og gjort uaktuelle for ettertiden. Menn har glemt, eller ikke villet se at det samme Guds ord sier: "Dere menn skal elske hustruene deres, slik Kristus elsket kirken og gav seg selv for den."

Ikke bare i Efeserbrevet, men mange andre steder i Det nye testamente finner vi klare formaninger som har sin autoritet fra Jesus, og som forteller Guds vilje for våre liv. Det er klart at leser man dette og tar ordene til seg, da må mange gå i seg selv og gjøre opp i forhold til ektefelle og i forhold til Gud. Men skal vi følge Jesus er dette en nødvendig prosess.

Ved dåpen ble vi født på ny for at vi skal ha vårt åndelige hjem i menigheten og vokse og utvikle oss i troen. Hjemmet er stedet der en finner hvile, hvor en har sine måltider og får nye krefter, hvor en trives og hvor en har sin familie. Det er klart at skal menigheten være et hjem, må den være noe langt mer enn et sted man besøker en gang i halvåret – ellers vil hjemmet virke fremmed og en vil bare

være på besøk. For dem som har sitt hjem i kirken gir gudstjenesten fred. For dem som har sine uoppgjorte ting i forhold til Gud, kan møte med ham gi ufred inntil alt er satt ord på, bekjent og tilgitt.

Vi må erkjenne at vi som kirke ikke har vært flinke nok til å sørge for at døpte får opplæring i den kristne tro. Vi har overlatt mye ansvar til foreldrene, og foreldre har ikke alltid hatt forutsetning til å følge opp slik det var tenkt. Følgen av dette er at troen uteblir, troen som skulle skapes i møte med Guds ord og menighetens fellesskap. Når troen uteblir, da uteblir også frelsen og livet med Gud.

Jesus kaller sine døpte i dag tilbake til disippelskap og tro – tilbake til å leve slik Gud tenkte det i begynnelsen. I evigheten er det dagens disippelliv som leves videre, med blant annet den forskjellen at da skal vi kjenne fullt ut det vi i dag ser som i et speil på ufullkomment vis (1 Kor 13,12). Jesus forkynte radikalt om det nye livet. Vi må erkjenne at å leve slik Jesus har befalt vil koste smerte, oppgjør og forsakelse – men du verden for et rikt og godt liv!

Å være kristen er å være avhengig av Guds nåde. Vi trenger jevnlig åndelig mat for å leve det livet vi fikk i dåpen. Vi trenger gudstjenesten med Guds ord og den hellige nattverden. Å gå til nattverd er å bekjenne at også jeg trenger Jesus og vil være hans disippel. Så innebærer nattverden nåde og tilgivelse, og muligheten for en justert kurs. Vær frimodige, for i dag er Jesus nær. La ham være din fremtid og ditt håp.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.